

Tyresö kommun
Kommunstyrelseförvaltningen
Päivi Sandholm & Kristin Norrbom
Kommunsekreterare / Utredare
08-57829538
paivi.sandholm@tyreso.se

TJÄNSTESKRIVELSE

2018-10-22

1 (6)

Diarienummer
2018/VN 0022 004

Valnämnden

Återrapportering av genomförandet av valet till riksdag, kommun och landsting 2018

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut

- Informationen noteras.

Kommunstyrelseförvaltningen

Bo Renman
Kommundirektör

Britt-Marie Lundberg Björk
Chef medborgarfokus och tekniska kontoret

Beskrivning av ärendet

Efter valet till riksdag, kommun- och landstingsfullmäktige har kommunkansliet dokumenterat erfarenheter och förbättringsområden inför kommande val. I denna återrapportering redovisas de mest betydande av dessa erfarenheter och förbättringsområden. Återrapporteringen bygger på åsikter och erfarenheter från tjänstemän som har arbetat aktivt med genomförandet av valet samt från ordföranden och vice ordföranden som arbetat ute i val- och

förtidsröstningslokaler. Valnämndens ordförande har även lämnat sina synpunkter efter besök i röstnings- och vallokaler.

Informationsinsatser

Kommunikationsenheten upprättade valsidor på kommunens webbplats med praktisk information om förtidsröstnings- och vallokaler, öppettider, röstkort mm. På webbplatsen gick det även att läsa om vad de olika valen avser och om vilka områden kommunen, landstinget respektive riksdagen styr över samt om vem som får rösta i de olika valen. Vidare gjorde man små videoklipp där tyresöbor uppmanade andra att rösta med budskapet ”Jag röstar - röstar du?”. Kommunikationsenheten annonserade även med digitala annonser i aftonbladet.se, svd.se, omni.se, tv.nu och klart.se på temat ”Välj ditt Tyresö” och ”Ditt Tyresö – ditt val”. Annonserna hade totalt 479 808 visningar.

Kommunikationsenheten upprättade även en kalender där partierna gavs möjlighet att annonsera sina arrangemang i Tyresö. Enbart liberalerna, västerpartier och sverigedemokraterna valde att lägga in sina arrangemang i kalendern.

Kommunkansliet annonserade om förtidsröstningen via kommunrutan. Under förtidsröstningsperioden hade kommunkansliet en valtelefon som medborgarna kunde ringa vid frågor om valet samt en speciell e-postadress för valfrågor.

Informationen på valwebben fungerade väl enligt kommunikationsenhetens utvärdering. Kommunkansliet tog även emot ett stort antal telefonsamtal till valtelefonen från kommuninvånare som ställde frågor om förtidsröstningslokaler, röstkort, valsedlar mm.

Rekrytering och utbildning

Kommunkansliet ansvarade för rekryteringen av röstmottagare till förtidsröstnings- och vallokaler. Inledningsvis gick rekryteringen trögt men inför både förtidsröstningen och valdagen lyckades kommunkansliet fylla samtliga platser och även upprätta en lista med reserver. I respektive vallokal arbetade en ordförande, en vice ordförande samt sex röstmottagare. Totalt

rekryterades 150 röstmottagare, 25 ordföranden och 25 vice ordföranden till kommunens 25 valdistrikt. I förtidsröstningen arbetade totalt cirka 25 personer. Varje förtidsröstningslokal hade en ordförande som ansvarade för schemaläggning och iordningsställande av lokal. På det stora hela fungerade arbetet ute i lokalerna väl. De personer som tidigare inte haft så stor erfarenhet fick lära sig av personer med mer erfarenhet.

Bemanningen såväl under förtidsröstningen som under valdagen upplevdes i stort vara tillräcklig.

Utbildning för röstmottagarna anordnades av kommunkansliet på Tyresö gymnasium den 29 augusti med efterföljande uppsamlingstillfälle den 5 september. Därutöver arrangerades utbildningar för samtliga röstmottagare som arbetade i förtidsröstningen och som ambulerande röstmottagare.

Vallokaler

Inför valet genomfördes en översyn av tillgängligheten där vissa mindre anpassningar och reparationer genomfördes. Mer omfattande arbeten för tillgänglighetsanpassning genomfördes redan inför 2014-års val. Vallokalerna inspekterades utifrån en checklista för tillgängliga vallokaler.

På det stora hela fungerade arbetet i lokalerna väl, men i några av lokalerna uppstod problem. På Nyboda skola och Tyresö gymnasium gick belysningen inte att tända trots upprepade felsökningar av flera personer. Ventilationen var bristfällig i några lokaler och larmet gick i två vallokaler på valdagsmorgonen. I något fall hade även material låsts in på en expedition dit nyckel saknades. På vissa skolor hade städning inte skett enligt kommunkansliets beställning.

Förtidsröstning

I likhet med föregående val hade kommunen fyra förtidsröstningslokaler, Servicecenter i kommunhuset samt biblioteken i Tyresö centrum, Trollbäcken och Tyresö Strand. Förtidsröstningen pågick från och med 22 augusti till valdagen den 9 september.

En av de vallagsändringar som trädde i kraft inför årets val innebar att en röstningslokal i varje kommun måste vara öppen varje dag under hela förtidsröstningsperioden. På valdagen ska även en förtidsröstningslokal vara öppen under samma tid som vallokalerna är öppna. Servicecenter hade öppet alla dagar under förtidsröstningen samt under valdagen.

En särskild förtidsröstning anordnades på kommunens vård- och omsorgsboenden söndagen den 2 september. På äldreboendena Krysmytan och Villa Basilika som avgränsar till varandra hölls ett samarrangerat röstningstillfälle och på boendena Björkbacken och Trollängen ett tillfälle vardera. Samtliga röstningstillfällen varade i två timmar. I stort fungerade röstningen bra och personal samt anhöriga hjälpte till med ledsagning till den tillfälliga röstningslokalen.

Det totala antalet förtidsröster i årets val uppgick 14 663 vilket utgör 48 procent av samtliga röster.

I likhet med förra valet anlätade kommunen PostNord för hanteringen av kommunens förtidsröster. Kommunkansliet upplever att PostNord skötte sitt uppdrag professionellt och pålitligt.

Nytt för i år var att personal från kommunens servicecenter agerade så kallade ambulerande bud för röstande som inte hade möjlighet att ta sig till en röstnings- eller vallokal. Servicecenter mottog ett tjugotal uppdrag och arbetet fungerade väl.

Valhelgen

Vallokalerna iordningsställdes av respektive ordförande under lördagen. Om material saknades fanns vaktmästeriet på plats för utkörning. Kommunkansliet var bemannat hela helgen och mottog ett stort antal samtal från både valdistrikt och kommuninvånare.

Representanter från valnämnden besökte vallokalerna för kontroll och observation.

Det stora antalet röstande i vallokal tillsammans med det stora antalet förtidsröster gjorde att många distrikt arbetade långt in på natten med sin redovisning. Valdeltagandet för kommunen uppgick till 90,25 procent i riksdagsvalet vilket är en ökning med 1,6 procentenheter sedan 2014. Snittet för riket var 85,7 procent, en ökning med 1,2 procentenheter.

Under valnattens röstmottagning fanns tre kontrollstationer som bemannades av kommunkansliets personal tillsammans med valnämndens representanter. Väntetiden för de inkommande distrikten blev stundvis ganska lång, men i stort förflöt arbetet bra.

Övrigt

I utvärderingarna från ordförandena i val- och förtidsröstningslokal framkom både synpunkter om utbildningen, bemanningen, det praktiska arbetet i lokalerna, material och lokalernas utformning. Det som framför allt lyftes i utvärderingarna och som har bäring för planeringen inför kommande val är det som kommunkansliet sammanställt nedan.

Avseende utbildningen är flertalet nöjda. Dock fanns åsikter om olika utbildningstillfällen för erfarna respektive oerfarna röstmottagare. Kommunkansliet anser att ett gemensamt tillfälle där alla får samma information och kan samlas lokalvis är att föredra. Dock kan man tänka sig mer fördjupande information i samband med utbildningstillfället för ordföranden och vice ordföranden. Inför årets val samlade kommunkansliet samtliga ordföranden efter utbildningen för kompletterande information, men vice ordföranden var inte kallade.

Då många av valdistrikten är relativt stora kan det vara klokt att till nästa allmänna val överväga delade röstlängder. Det skulle göra arbetet i vallokalerna lite smidigare genom att man då tillåts jobba parallellt. Vidare har man påpekat att vissa av distrikten skulle kunna delas. Arbetet med uppdelningen av valdistrikten är ett relativt komplicerat arbete som bygger både på geografiska och demografiska hänsyn, i dagsläget och på sikt. En översyn av distrikten brukar dock genomföras vart fjärde år.

Vad gäller problemen med lokalerna så som larm, ventilation, städning och belysning har kommunkansliet ambitionen att inför nästa val samla en styrgrupp där även representanter från fastighetsenheten ingår. Kommunkansliet behöver stödet från denna verksamhet för att kunna säkerställa att allt fungerar som det ska i lokalerna och eventuella problem åtgärdas av personer som är förtrogna med lokalerna.

Det har framkommit synpunkter om att valnämndens representanter i vissa fall gav information om att valsedlar skulle vara insynsskyddade, vilket kommunkansliet inte informerat om på utbildningen. Då det i dagsläget inte finns något lagkrav på dolda valsedelstall var många frågande till instruktioner som gavs på plats i vallokaler. Upplevelsen var även att de ändringar som man vidtog efter ny instruktion skapade längre köer och ökad irritation hos de röstande.

Reflektioner från valnämndens ordförande

Valnämndens ordförande ansåg att det var problematiskt att valsedelställen stod utanför lokalen i ett antal distrikt samt att personalen på plats inte alltid uppmärksammade att fler än en person stod samtidigt vid valsedelstället. Valnämnden hade även vid sitt sammanträde pratat om att pröva insynsskydd placering av valsedlar. Ordföranden noterade dock att det i flera distrikt uppstod långa köer när en i taget skulle ta valsedlar. Vidare ansåg hon att det var för få valskärmar i vissa lokaler, vilket även bidrog till ökad köbildning.

Partiernas valsedelsutdelare valde även i vissa fall att hämta valsedlar i lokalen och glömde samtidigt att ta bort synliga partisymboler. Ett förtydligande till partierna krävs inför kommande val.

Precis som utvärderingarna visade poängterade även ordföranden att det stora antalet förtidsröster var svåra för röstmottagarna att hinna med under dagen.

Röstningen vid äldreboendena söndagen före valdagen verkade enligt ordföranden fungera bra. Dock fanns synpunkter om att de två timmar som var avsatta per boende var för kort. Ordföranden bedömer dock att den avsatta

tiden var tillräcklig förutom eventuellt för boendet Björkbacken där tiden kunde förlängas något.

